

GABERKE. T. Velenje. – Vpliv izkoriščanja premoga v Šaleški dolini se med drugim odraža tudi pri uspešnosti ohranjanja kulturne in naravne dediščine. Zaradi posedanja tal se je »pogreznil« že marsikateri kulturni spomenik. Pretresljiva usoda pa je pred leti doletela vas Družmirje, od katere je ohranjenih le še nekaj opučenih domačij. Dno doline zaliva voda, zato se morajo najpomembnejše komunikacije umikati na njeno obrobje. V ta namen so pred leti pričeli v občini Velenje graditi severno obvoznico, ki bi naj po trdnih tleh povezovala zahodni in vzhodni del doline. Nova cesta je bila projektirana brez sodelovanja pristojne spomeniške službe, zato je prišlo na nekaterih mestih do neustreznih posegov v ohranjanju kulturne dediščine. Še zlasti so bile prizadete obcestne kapele, ki so jih skoraj povsem zasenčili visoki cestni nasipi. Takšno umetno pogreznanje je povzročilo propadanje Martinčeve kapele v Lajšah (o tem poročilo v VS), zato je bila potrebna rekonstrukcija kapele na ustreznem mestu. Podobna usoda je doletela tudi Sovičeva kapelo v Gaberkah. Zaradi visokega nasutja ob ublažitvi cestnega naklona, se je nekoč dominantna kapela znašla v obcestnem jarku, približno 4 m pod nivojem cestišča. S tem je bila kapela, ki je nastala leta 1850, potisnjena v podrejen položaj do okolice, skorajda onemogočeno pa je njeno redno vzdrževanje. Zato nas je lastnik zaprosil za pomoč pri obnavljanju, saj Rudnik lignita,

Sl. 84 Gaberke – Sovičeva kapela
Fig. 84 Gaberke – the chapel on Sovič's farm

Oddelek rudarskih škod, zaradi večletnih spоров z lastnikom (odvzem zemljišč za traso ceste), ne kaže pripravljnosti, da bi problem kapele ustrezno rešil.

Za izhodišče smo predlagali dve, iz spomeniškovarstvenega zornega kota sprejemljivi stališči:

- da se nivo kapele izenači z nivojem cestišča in se nato kapela v celoti rekonstruira,
- da se kapela poruši, nadomestna pa postavi na lastnikovem domu v Ravnah, saj ohranjanje kapele na isti lokaciji in na istem nivoju nima nobenega smisla.

Zavod je v letu 1989 pripravil osnovno dokumentacijo, program prezentacije kapele pa bomo izdelali v letu 1990 in bo prilagojen enemu izmed predlaganih stališč. – V. H.

GOČE, Ajdovščina. – Potek priprave ureditvenega načrta je bil v preteklem letu, po posvetovanjih z Republiškim komitejem za varstvo okolja in urejanje prostora, usmerjen v spreminjanje PUP-a za območje naselja Boče, kar je bistveno anuliralo vloženi trud našega zavoda, FAGG Ljubljana in odbora za prenavo Goč. Tako ostaja izvedba prenove in revitalizacije samo na dobri volji posameznih (prej omenjenih) inštitucij in posameznikov (Tatjane Rener, SO Ajdovščina). Te in ti poskušamo z ureditvenimi načrti z deli ob cerkvi prepričati posameznike za prenavo po izdelanih elaboratih.

Pri novogradnji **mlekarne** na vhodnem trgu v Gočah smo pripravili arhitekturne korekcije projekta. – B. K.

V letu 1989 so sami krajanji finansirali asfaltiranje glavne ulice v vasi. Zavod je izdelal načrte za kamnite jaške – požiralnike, za pragove v portalih in ureditev stopnic okoli znamenja. S kamnitimi robniki smo uredili tudi trg pred trgovino.

Hiša št. 56. Tri enocelične stanovanjske enote, od katerih eno uporabljamo za stanovanje in gospodarski del, ki je z mostovžem povezan s temi enotami, bi lastnik želel predelati v stanovanje. Ker ob objektih ni zemljišča smo celo pritličje predelali v sekundarne gospodarske prostore v nadstropju pa uredili stanovanja. Izdelali smo tehnično dokumentacijo obstoječega stanja in dva idejna načrta adaptacije. – B. Z.

GOLNIK, Kranj. – Gradnja stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja na parc. št. 171/1, 172 k.o. Golnik. – V. K.

GORJUŠA, Domžale. – V mesecu septembru je bila brez vednosti Zavoda porušena lesena zaščitena hiša na Gorjuši št. 1. – S. G.